

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: En Roman i Klitten

Citation: Drachmann, Holger: "En Roman i Klitten", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 439. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann06tom-shoot-workid57323/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

Og Post-Johan? Han stod og iagttog Hr. Ludvig Bisserup. Han saa' ham blegne mere og mere lig en døende selv. Og Post-Johan gav sig umærkelig til at græde. Han blandede sine Taarer med Himlens Taarer.

Himlen fældede maaske ikke sine Taarer *alene* over Ane; men vist er det, at Postkarlen græd over sine tabte tre Hundrede Kroner.

EN ROMAN I KLITTEN

Man kunde se, hver Gang det onde Væjr var i Færd med at komme op, en gammel Mand staa udenfor Huset paa Læsiden og kige om Gavlhjørnet og mimre med de smalle Læber, medens Haanden rystende fo'r op til Lammeskindskabudsen eller gravede sig med de knoglede, stærke Fingre ind i Trøjens udrevne Knaphuller.

Han brugte Mund paa Vejret; eller det var maaske ikke selve Vejret, han var vred paa; thi Vestjyden véd, hvor frugtesløst saadant er. Med kendelig norsk Akcent i sit vestjydske mumlede og brummede og truede og klagede han: „De Skarnsfolk — de Skarnsfolk. Onde og slette Mennesker; de passer deres eget, gør de — passer ikke Smaafolks Dreng, lader dem slaa ihjel, knuses og drukne — passer ikke Roret, passer ikke Aaren. Skarnsfolk, giv mig mine Dreng — mine Dreng, siger jeg!“

Han sang og truede og klagede dette ud om Kap med Vinden, der fejede om Gavlhjørnet og stødte til den vaklende Skikkelse. Og Gubben, der allerede for et Par Aar siden havde taget Afsked med Halvfjerdserne, strittede imod med en ubøjjelig og haard Viljes sidste Kræfter; han vilde og maatte se derned igennem Klitbakkernes graablege Indskæring, hvor Brændingen kom og svandt bag Landstrimlen, hvor den vidnede, at nu regerede Jævndøgn, vidnede, at nu var den onde Tid der med Ulykkerne i aaben Sø og paa Revlen, vidnede og var væk.

Hans Stemme blev svagere og svagere; den nedbrudte Skikkelse duvede mere og mere. Stormen fik Overtaget. Stormen er skædefro; eller Stormen er slet ikke noget, hverken villig eller uvillig, men en stor følesløs, uansvarlig Voldsomhed, der, hvis den oprindelig er anlagt med et Øre for Menneskenes Klager, efterhaanden døver denne Sans med sit eget Raab: Ho, ho, hallo! Af Vejen I Smaa! Plads for en Firsindstvepundinger! Af—vej—ennnnnn! ...

Og Stormen trængte sig op gennem Indskæringen i Klitbakterne, op gennem den øde Snævring, hvor disse faa Huse laa spredte paa

begge Sider af en dyb Rende; og Jævnøgnsstormen stødte mod Gavlvæggen med den dumpe, pludselige Lyd som af et fjernt, svært Skud. Gavlvæggen holdt, men den gamle blev kastet tilbage om Hjørnet og søgte, halvt blindet af Sandet, hen imod Døren, som en Kvinde havde aabnet for ham og paa hvis Tærskeltrin hun stod, rolig agtpaagivende, ventende paa ham, for at yde hans svigtende Kræfter en prøvet Støtte.

Ingen skulde mærke, at hun greb ham under Armen i saadan Hensigt. Det kom saa tilfældigt, saa stilfærdigt. Hun ledte ham gennem den lille, brolagte Forstue ind i Stuen, hvor Sengen og Dragkisten og det rødmalede Bord havde deres Plads, nu som for en Menneskealder siden. De to vekslede intet Ord, men da han var bleven bragt til Sæde og da hun havde strøget Kabudsen af ham og sat et Krus Mælk hen for ham, begyndte han at nikke og famle ivrigt med Fingrene, og medens han søgte at tage Pusten igen, som Stormen havde taget fra ham, formæde hans Mumlen sig til et: „Sara — Bogen! Tag Bogen frem!“

Hun gik hen til Dragkisten og tog en lille, tyk Bog i musegnavet Læderbind med kobbergyldent Snit; og hun satte sig lige overfor ham og holdt Bogen, langsynet som hun var, i Arms Række fra sig og læste paa det første Sted, hvor hun slog op, uden at standse, ganske ensformigt, Punktum efter Punktum, Vers efter Vers, medens Vinden ynkeligt tudede der udenfor som en Hund, der vil lukkes ind.

Den gamle Mands stubbede Hage søgte længere og længere ned paa Brystet; Fingrene famlede endnu stedse, som om Vreden i Sindet sledes med Døvelsen fra Læsningen; saa søgte Hænderne sammen, vred sig endnu en Gang i Smerte, blev liggende foldede og faldt til sidst slapt ned. Hun nærmæde sit Øre til hans Mund. Han hviskede: „Sa—ra; det er ondt Vejr!“ Hun læste endnu et Punktum. Han hviskede: „Drengene Sara! — Dren—ge—ne!“ Hun løftede Hovedet og forstærkede Stemmen. Hun læste:

„Det hedder vistnok i Salmen: Hvad ere de Kristne dog glimrende smukke indvortes! om de sande Kristne:

De ere vel ellers af Adam som Andre
Og bære den Jordiskes Billede med,
De vaage og sove, arbejde og vandre
Og lide saavel som de Andre Fortræd;
I jordiske Skikke,
I Mad og i Drikke,
Man ser dem ej noget særdeles at gøre,
Kun at de af Verdens Lyst intet vil høre.“

Hun holdt inde og saa' paa ham. Han sov.

Saa rejste hun sig lydlest, lagde Bogen bort, klædte den gamle Mand af, Stykke efter Stykke, bar ham hen i Sengen, dækkede for ham, drak Mælken ud af Kruset, og stillede sig hen ved Dragki-sten. Paa Væggen oven over hang tre Fotografier, med en lille gul Krans af Evighedsblomster om hvert, tre Portrætter af unge Sø-mænd, tydeligt nok Brødre, de to i Orlogsklæder, den ældste i Fi-skernes sædvanlige Søndagstøj; og Klædernes Farve var til yder-ligere Kending og Forskønnelse angivet med en meget stærk blåa Kulør, ligesom der var sat rødt over de ungdommelige, skæggede eller skægløse Kinder.

Hun stod og saa' paa dem. Hun rettede ved en af Kransene, gnød en Fluopiet af hist og her paa Glasset og prøvede de smaa Søm i Ringene paa de simple Rammer. Og alt saa lydlest, roligt, afmaalt. Saa vendte hun sig om og kastede et Blik til Sengen. Derpaa tog hun et af Fotografierne ned, holdt det lidt i Haanden, langt ud fra sig, længere ud fra sig, og hængte det atter op.

Hun gik ud i Køkkenet og gav sig til at bryde Lyngris itu, som hun stak under Kaffeleden. Nu og da holdt hun inde og lyttede til Døren, om den gamle skulde kalde. Saa faldt hun i Tanker. Og atter lyttede hun efter den gamle, efter Kren Normand.

Hun hed Sara, hun var Kren Normands Kone, havde været det i tredve Aar. Hun var i halvtredserne, lige saa meget over de halv-hundred, som han over de firs. Her boede og levede de i denne Sænkning mellem Klitbakkerne ud imod Havet. Nogle faa, adspredte Huse og en enkelt Gaard laa højere oppe i Kliften, hvor det dyr-kede Land begyndte. Her groede kun Kartoffler, og saa var her lidt Græsning for et Par Faar. Resten, der skulde til, maatte tages fra Stranden og paa Havet. I mange Aar havde den gamle ikke været paa Havet, men man vilde vide, at han fra tidligere Tider havde lagt sig lidt op. Nogle faa Hundred Kroner er straks „noget“ her, hvor Skov og fed Agerjord og Tørvemose og Eng er en Saga, et klang-fuldt Æventyr, som Klittens Børn lytter til, ligesom vi lytter til San-deltræ og Purpur og Guldstøv og persiske Tæpper.

Disse Mennesker her i Klitten lever og dør paa samme Plet — naar de ikke tilfældigvis omkommer paa Havet. Det hændes nu og da. Undertiden bliver man borte ved et Forsøg paa at bjærge Næ-stens Liv og Gods ude over Revlen, hvor Skibet har stødt. Oftere sætter man Livet til, naar man i den daarlige, skrøbelige Baad sø-ger Land derude fra Fiskepladsen ved en pludselig opkommende Storm, eller blot i en uformodet Strømkæntning. Under Landsætning-ten bliver en eneste lille Fejl skæbnsvanger. Denne Brænding her er graadig; den forlanger aarligt Bytte paa sin brølende, raa Maade.

Men ikke blot er Revlen, Brændingen, Landsætningen farlig. Naar man staar her oppe i Klitten og med en god Kikkert ser ud i den aabne Sø, saa kan man undertiden faa Øje paa et stolt Fartøj, der i Orkanens Byger, under en Vending eller naar et og andet ikke er, som det skal være, lægger sig afkræftet eller voldtaget ned blandt sine Forfølgere, de tungtbevæbnede og dog saa hastige Styrtesøer, for aldrig at staa op mere. Paa den Maade kan Skib og Besætning forsvinde, og hverken Børsen-Halle eller Shipping-Gazette kan give Oplysning om, hvorfor eller hvorledes. Selvfølgelig kan ogsaa en saadan Skude, ved sin gode Konstruktion og sin Førers Dygtighed, klare sig fra det værste, men saa kan til Gengæld en Sø vaske Enkeltmand væk, eller en Børn, et Sejl, et Skude, som springer, kan slaa ham over Bord lige saa let, som man taler derom — og saa kan det lidet nytte bag efter at klage over Skipper eller Rorgænger, som ved Uagtsomhed har voldet Ulykken. Ikke engang, om man fik en Artikel ind i Shipping-Gazette eller Børsen-Halle, vilde det nytte; thi borte er borte, og selv om det var en Admirals Søn, der paa denne Maade var gaaet væk, saa vilde hverken Skipper eller Reder kunne skaffe ham tilbage igen; ikke engang om de fik Dørn over sig for det.

At være født her i Klitten, her ved denne Strand, hvor der ikke er Skov og ikke er fed Agerjord og Tørvemose og Eng, det er noget nær at være født under Nødvendighedens haarde Lov. Var her endda et Fiskerleje, saa kunde man slaa sig sammen med andre, skaffe Redskaber og afsætte Fangsten i Kompagni. Men her er ikke andet end et Par blege Baade og et Par Huse med magre Faar, den magre Græsgang og Kartoffelstykket. Drengene vænnes fra smaa af til saa godt som ene at gaa ud med den daarlige Baad og bjærge, hvad de kan. Saa kommer Tiden, hvor de bliver udtaget til Orlogs, og saa kan de søge sig Hyre siden efter. Naar de ikke faar Forfald undervejs, saa vender de næsten altid hjem igen, klæber ved denne Sandstrimmel, disse Klitbakker, vover stadig Trøjen og afgiver, Slægt efter Slægt, Beviser for, hvad Vane og Vilje i Forening kan bringe ud af det menneskelige Liv.

Men blidt og blødt og let og lindt er Livet her ikke. Nøjsomt og møjsomt maa her leves, og stridt og tungt og indadvendt bliver det i smaa Huse.

Kren Normand havde tre Sønner.

Han selv var begyndt tidligt med det alvorlige. Faderen førte en lille Skude paa Norge. Ovre ved Kristianssand var Drengen født, og fra han kunde staa oprejst paa et Dæk fo'r han med Faderen. Det var i Engelskmandens Tid, i Krigens Tid, og Skuden blev jaget og

taget her under Land, og Fader og Søn gik i Fængskab, blev udvekslet, kom atter i Farten og forliste her under Land.

Det var som om Landet, Stranden her, vilde beholde Drengen. Faderen blev derude mellem Revlerne; Sønnen kom i Land. Landet, Folkene i Klitten, debte ham om til Kren og han blev Tjenestdreng hos Gaardmanden, men laa mere i Baaden paa Havet end blandt Faarene i Følden. Lille, seig, senestærk, udholdende, med hvasse Øjne, en fuldkommen Ringeagt for personlig Fare og en udviklet Sans for personlig Fordel, var han altid paa Færde ved Fiskeri og ved Forlis, og i Aarens Løb blev han bekendt, næsten lige meget ved sin knurrende Tavshed og ved sin Dygtighed i at styre en Baad, hele Kysten over op og ned i fem Miles Afstand.

Han giftede sig tidligt med en Pige, der var lidt til Aars og som ejede det halve af et Hus. Broderen, der ejede den anden Hælv, omkom en Vinternat i en Snestorm paa Stranden. Han blev blindet eller blæst ud i Søen; Brøendingen tog ham, og han kom først for Dagen længe efter.

Kren Normand sad med Huset og Konen, og han fik tre Sønner efter hinanden, med korte Mellemrum.

Det var Faderens Stolthed, disse tre Sønner. Ordkarrig og indadvendt, som han var, blinkede hans Øjne, naar han gav Drengene sine korte, knappe Kommandoer i Baaden, og naar han saa, hvor villig og adræt de adød og hvor ganske de var Blod af hans eget Blod.

Drengene spiser meget; der skulde slides haardt, og der blev slidt haardt. Kren Normand lærte sine Sønner alt, hvad han i det hele kunde lære dem, og de voksede op og udviklede sig, hver især med sin bestemte Karakterforskel, men alle tre som uforsagte og prøvede unge Mænd paa Søen.

Den ældste, Jørgen, var maaske Faderen mest lig, saaledes som denne havde været i sine ganske unge Dage, temmelig tavs, viljestærk, gik aldrig af Vejen for noget. Han var den højeste og slank, de andre to, Karl og Johan, mindre, mere tæt byggede.

Jørgen kom til Orlogs og kom hjem igen. Kongens Tøj klædte ham. Der var Dans en Fastelavnsmandag hos Klitbonden, der ejede den eneste Gaard. Kren Normand yndede ikke Adspredelser, allermindst Dans, men Jørgen gik derhen alligevel.

Søndagen efter spadserede han med Tjenestepigen hos Bonden. Hun hed Sara, var forældreløs, saa godt som et Barn endnu med mærkt, glat Haar, store, forundrede Øjne, hvis Blik alligevel ikke flyttede sig langt omkring og som nu kendeligt holdt af at hvile paa den unge, raske Orlogsgast, uanset at han ikke snakkede nær saa godt for sig som Broderen Karl, der fulgte med Parret et Stykke gennem Klitten.

Saaledes gik det nogle Søndage.

Saa sagde Faderen en Dag nede ved Baaden til Jørgen:

„Du spadserer med Tjenestepigen hist ovre?“

„Ja!“

„Hvad er det, hun hedder?“

„Sara!“

„Det er et kønt Ansigt. Du tænker da ikke paa at gøre hende Fortræd?“

„Det falder mig ikke ind!“

„Hvad vil Du da?“

„Vi er Kærester!“

„Hvalp!“ brummede Faderen. „Nu kan Du gaa hjem, men ikke op til Bonden. Jeg tager alene paa Havet i Dag.“

Det plejede Kren, naar han var gnaven over et og andet. Saa roede han ud med hidsige, korte Tag. Havet svaalede, beroligede lidt efter lidt.

Jørgen og Faderen talte ikke sammen herefter. Da Foraaret kom, tog den ældste Søn bort for at søge Hyre.

En sen Efteraarsdag kom Kren fra Baaden og gik op igennem Klitten. Under en af Sandhøjene standsede han, lyttede, krøb varsomt op mod Toppen, bøjede en Visk Marehalm til Side og saa' ned

Der sad Tjenestepigen. Karl stod oprejst ved Siden af og rakte hende et Brev. Hun tog det, saa' i det, og saa' atter op mod Karl.

„Skal jeg helst gaa?“ spurgte han Pigen. Hun nikkede og han trykkede hendes Haand til Farvel og gik saa.

Faderen trykkede sig ned i Marehalmen, til Sønnen var langt borte; saa lod han sig glide ned ved Siden af Pigen.

Hun saa' forskrækket paa ham og vilde gemme Brevet; han standsede hendes Arm og klemte lidt haardt til:

„Det er vel fra Jørgen? Ja jeg kan tænke det. Men Du faar slaa ham af Tankerne!“

„Aldrig!“ sagde hun og gav sig til at græde.

„Det kan vare mange Aar, inden han kan føde Dig og skaffe sig Hus. Og saa gaar Du bare her og græmmer Dig og forsømmer dit Arbejde. I har vel ikke været hinanden for nær —?“

„Nej, nej,“ sagde hun og tørrede Øjnene.

„Saa gaa hjem og pas din Gerning, og fly mig Brevet!“

Hun gav ham det i sin Forskrækkelse og rejste sig og løb.

Han saa' efter hende, kigede i Brevet, saa' atter efter hende, læste Brevet og gemte det nede ved sin Tobak. Saa gik han hjem, kaldte Karl for sig og saa' paa ham med hvasse Øjne:

„Naar Du faar Brev fra din Broder, saa flyr Du mig det og giver det ikke til Pigen hist ovre. Forstaar Du!“

Ved Juletider døde Sønnernes Moder. Hun havde skranter og været sengeliggende det sidste Aars tid. Man var forberedt paa hendes Død; den yngste Søn, Johan, var den, som viste det blødeste Sind under de sidste Dage og ved Begravelsen.

Saa sad Kren Normand alene i Huset med de to Sønner.

Der kom et Budskab med første Foraarsjævndøgn, et Budskab, som kort efter blev bekræftet ved en Skrivelse fra Rederi og Skipper. Under en Byge i Nordøen, da der skulde beslaas Sejl og rebes, havde Jørgen faaet et Slag af Bommen eller var styrtet ned fra Nokken. Det var ikke rigtig klart, hvilket — men det stod fast, at Jørgen ikke var mere.

Kren Normand modtog dette Slag som en kraftig Mand endnu, oprejst, i fuld Arbejdsdygtighed. Men Slaget var haardt; han vaklede. Taarerne løb ham ned i det stride Skæg; han sad hele Dagen og den følgende ved det rødmaalede Bord, knugede den højre Haands Knoer ind i den venstres Hulning og mumlede: „Skarnsfolk, Skarnsfolk! Hvad er det for en Skipper? hvad er det for en Rørgænger? — min Dreng, min Dreng!“

Han fik Karl, som var den dygtigste i Pennen, til at sætte en lang Skrivelse op efter Diktat. Brevet blev afsendt, men aldrig besvaret.

Sommeren kom og gik. Kren tog næsten stedse paa Havet alene. De to Sønner havde sparet sammen til en norsk Pram, som de fiskede med i Fællesskab.

En Sommerdag mødte Kren Sara paa Stranden.

Da hun fik Øje paa ham, vilde hun vende om, men standsede; der var noget, der overvældede hende; hun tog Skørtesnippet op for Ansigtet og hulkede.

Han var ogsaa standset. Han gik tæt ind paa hende; hans Stemme dirrede, da han sagde:

„Det var din Skyld. Du tog Drengen fra mig!“

„Sig ikke det!“ bad hun bønligt.

Han lettede ved den ene Haand og svingede den, som om han havde Lyst til at slaa. Hæst og besværligt kom Ordene frem:

„Det var din Skyld — Tøs, som Du er!“

„Slaa, slaa!“ hulkede hun. „Jeg har ikke fortjent det — men det gør kanske godt!“

Han saa' uvist paa hende, som om han ikke vilde forstaa, og alligevel forstod. Han knurrede, drejede sig rundt og gik.

Ved Juletid berettede Karl til Faderen, at han var Kærest med Sara.

Den gamle svarede intet. Sønnen ventede i Spænding og vedblev saa:

„Har Fa'r ikke noget at sige mig?“

„Du har jo ikke spurgt mig —!“

„Jeg turde ikke!“ sagde Karl lavmælt.

Den gamle sad lidt, saa knurrede han:

„Kan hun glemme Jørgen saa snart?“ —

Karl sagde:

„Hun siger, at hun netop husker Jørgen, naar hun ser paa mig.

Og saa er jeg dog levende —!“

Den gamle sad og skræbede med en Kniv paa en Pind; saa skar han et dybt Snit:

„Du kan gøre, hvad Du vil!“

„Maa hun komme her?“

„Nej!“

Næste Foraarsjævnågn var der flere Forlis paa Stranden. Kren Normand og hans Søner sled haardt. Karl sled for to eller tre; han vilde vise, hvad han duede til. De bjærgede sammen fra Vragene. Det strenge Arbejde med den forholdsvis gode Fortjeneste gjorde dem helt omgængelige igen. Under en vaad Tur havde Johan faaet Koldfeber, og han maatte holde Sengen. Naar den gamle ikke saa' det, gik Sara til Huset og plejede den syge; der var ikke det gode, som hun ikke vilde gøre imod dette Hus, og der var ingen anden kvindelig Hjælp derinde. Man sparede hos Kren Normand.

I de faa spredte Huse her i Klitten havde Folkene endelig lært at slaa sig sammen i et Selskab, som lejede en større Fladbaad og købte det største af Vragene, en lastet Damper, der laa paa yderste Revle, ret en god Bid for disse stakkels Mennesker — saafremt Vejret vilde holde sig. Vejret holdt sig ikke. En Eftermiddag blæste det op og Søen rejste sig. Man blev uenig derude ved Vraget; nogle vilde i Land straks, deriblandt Kren Normand, der denne Gang mente, at man maatte nøjes med den halve Baadlast. Nogle andre vilde have fuld Last hjem, og de fik overtalt Karl til at blive. Saa knustes Fladbaaden mod Damperens brudte Jernside. Der kom vel en Baad ud fra Land med Hjælp, men flere Mand savnedes og blev aldrig set mere. Karl var iblandt dem.

Kren Normand blev baaren forslaaet og bevidstløs op til sit Hus. Johan laa i Feber og sansede knap, at der blev lagt en ind i Sengen ved ham. Sara var der i Stuen. To Mænd trængte til hendes Hjælp; saa fik Ulykken og Sorgen tie stille. Naar en Kvinde i det Øjeblik Ulykken træffer hende, kan tage fat ved et Sygeleje, naar hun kan følge den dybe Drift, hvorigennem Naturen adler hendes Køn, saa lad Manden være saa viljestærk og hærdet, han vil: hendes Drift bliver den overvejende Følelse hos hende og trænger Egenkærligheden ved Tabet tilbage.

Kren Normand tænkte paa sine to Søner, da han atter var kom-

men udenfor sit Hus. De havde været hans Stolthed og Glæde; de havde tillige taget Del med i det daglige Erhverv. Man regner alt ud her i Klitten: man er jo nødt til det. Man kan godt elske sine Sønner og tillige vide, hvad de er værd overfor Livets Behov.

Han kastede al sin Kærlighed og hele sit Haab for Fremtiden paa den yngste, paa Johan. Selv var han bleven ældet; han følte det. Han kunde faa disse Anfald af at ville sidde ude i Klitten paa en Sandtue og stirre og knurre og grave Hælene ned og slide i Mørhalm, alt imedens han saa' paa den graablege Strand, der ingen Trøst havde, og den væltende Brænding, der vidnede, at Jævndøgn var forbi eller Jævndøgn kom — bestandig Jævndøgn.

Derhjemme i Huset gik Sara ud og ind. Det var blevet Reglen. Da Fader og Søn kom op oven Senge, og da de begge følte, hvad de havde mistet, saa følte de tillige, hvad de havde faaet i Stedet. Der var ikke blevet talt ti Ord herom. Det var blevet Reglen, at denne unge Kvinde, takkelig, som hun var, uden mange Ord og dog mere mild end mut, kom og gik og til sidst flyttede ind paa Loftskammeret og styrede Husholdningen. Den var forsemt nok.

Kren Normand talte yderst sjældent til hende, og aldrig om Sønerne. En Gang traf han hende med Taarer i Øjnene over et gammelt Brev; saa kom han til at tænke paa, at hun ogsaa havde mistet noget. Familien levede saa godt som helt afsondret fra alle. Men en Kvinde, der har elsket, vil ved en eller anden Lejlighed have en Trang til, om blot ved nogle faa, dvælende Ord, at mindes dette eller hint. Der var Johan, paa Alder med hende, altsaa ung endnu, blødere og lettere af Sind, end de to andre, en fortrolig, der endog til Tider kunde blive saa barnagtig, at han blev Børnet for hende, hun Moder for ham.

Den gamle saa' — og første Gang med et Stik i Hjertet — hvorledes de to unge nærmede sig hinanden. Men nu kunde han ikke undvære Sara, og da han gav sig til at tænke over, om hun dog ikke muligvis kunde undværes, saa stødre han paa et Viiderede inden i sig, og han følte sig saa brudt, saa ude af Stand til at trænge med Tanken igennem noget, at han lod Sagen glide og Tiden glide, alting i Verden glide, da han selv var bleven for lille og svag til at holde igen — endog paa sig selv.

Han sad en Sommerdag oppe paa Klitbakken og kigede ørkesløs gennem Indskæringen ud over Havet. Der havde været stiv Luft Dagen i Forvejen og Natten; nu var det løjet af, kun Rullingerne stod over Revlerne og brusede for hans Ører med den gamle Sang, som læa bag ved alt Solskin og smukt Vejr. Jørgen og Karl var de Navne, som Søens Rullinger væltede frem og tilbage mellem Revlerne, hvor den haarde Strøm løb. Hvorfor skulde han selv sidde

her og blive en gammel Mand? Hvorfor skulde Ungdommen dø? Jamen, der var Johan og Sara derhjemme! Sara var derhjemme, med de milde Øjne. Hun kunde ikke, i dette Øjeblik i det mindste ikke, se med dem paa Johan. Han var paa Havet med nogle Klitboere i den norske Pram. Men naar han kom hjem, saa vilde Sara være der ...!

Den gamle trak Vejret tungt og gravede Hælene ned i Sandet. Var han skinsyg paa Sara, at hun havde hans Søn, den eneste? Var han skinsyg paa sin Søn, at han havde Glæde, at han kunde glæde sig, at han havde Sara? —

Han havde siddet og set paa den norske Pram, som nu kom ind — en lille bitte Skal derude over den yderste Revle. Saa var pludselig denne Skal væk, som et Fnug er væk i den blaa, uendelige Luft.

Han skreg ikke; han gav et Hyl fra sig, som et Dyr, der faar Kniven. Saa isnedes han, som om Døden kom og tog ham, og saa væltede han ned ad Klitbakken, støttede atter paa Benene, løb, sprang frem i Galskab ned paa Stranden, hvor ingen Baad fandtes, thi Ulykken ved Damperens Vrag havde blottet denne Strand for den sidste Baad.

Hele Dagen, hele Natten, hele næste Dag gik der en lille graa, foroverbøjet Mand, og efter ham en ung Kvinde, for at søge efter et Lig paa Stranden.

De søgte sammen i stum, stirrende og spejdende Kærlighed efter den døde.

Og de fandt ham, langt, langt borte, hvor Strømmen havde revet ham med sig og en modsat Strøm havde kastet ham ind. Den samme stumme Kærlighed, uden nogen Klages Lyd, forenede deres Hænder, da de lagde ham paa den simple Hjulbør og skiftevis trak og drog ham den lange Vej tilbage gennem det bløde Sand, hvor Hjulet skar i og peb, peb, peb saa ynkeligt, som en Ryle, under den tunge, døde Vægt.

Dette er Romanen i Klitten; den endte, som saa mange, med et Giftermaal. Folk i Klitten taite rigtignok en Del om, at det dog var underligt, at Sara vilde have den gamle Mand, *oven i Købet* efter at hun havde været Kærest med alle tre Sønner.

Men Folk i Klitten — og mange udenfor — tænker og taler i Reglen, som om der kun var én Slags Kærlighed. Der er alligevel forskellige.